

УДК: 636.039:618:636.2:516

**ОСОБЛИВОСТІ КЛІНІЧНОГО ПРОЯВУ ПІСЛЯРОДОВИХ
ЕНДОМЕТРИТІВ У КОРІВ В УМОВАХ ПРИВАТНОГО
ПІДПРИЄМСТВА «АГРО-СОЮЗ» СИНЕЛЬНИКІВСЬКОГО РАЙОНУ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

**CLINICAL DISPLAY OF POSTNATAL ENDOMETRITIS IN COWS OF
PRIVATE JOINT STOCK COMPANY 'AGRO-SOYUZ' SINELNIKOVSKOE
DISTRICT DNIPROPETROVSK REGION**

Корейба Л.В. / Koreyba Lyudmila Volodymyrivna,
к.вет.н., доцент / the candidate of veterinary sciences, associate professor
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет
Dnipropetrovsk State Agro-Economical University

***Анотація.** Наведені дані про поширення та особливості клінічного прояву післяродових ендометритів у корів.*

У період пуерперії у корів реєструються основні форм ендометритів: гострі катаральний, гнійно-катаральний, фібринозний, некротичний, гнійний та гнилісний тривалістю перебігу до 14 діб.

Ключові слова: корови, пуерперій, післяродовий катаральний, фібринозний, катарально-гнійний та некротичний ендометрит.

Вступ. Патологія післяродового періоду у корів має значне поширення і складає 33,8%. Серед патології пуерперію у 10,3% корів має місце субінволюція матки, яка виникає на тлі незначного порушення обміну речовин і патологічних родів. Післяродові запальні процеси в статевих органах є досить поширеною причиною тривалої симптоматичної неплідності, яка складає від 10 до 72 % усього молочного стада корів і досить часто реєструються у формі гострого ендометриту [1-5].

Огляд літератури. Ендометрит – запалення слизової оболонки матки є найбільш поширеною формою післяродової патології у корів, що завдає значних економічних збитків господарствам.

Причинами гострих ендометритів є травмування та інфікування ендометрію під час родів й допомоги породіллі, ускладнення після затримань

посліду і субінволюції матки, недотримання ветеринарно-санітарних правил при родах, випадіння матки, коли створюються умови для проникнення і у тканини та розмноження умовно-патогенних мікроорганізмів [1, 3].

Вхідні дані і методи. Науково-виробничий дослід проводили в Пр-АТ «Агро–Союз» Синельниківського району Дніпропетровської області.

Мета досліджень полягала у вивченні причин виникнення, поширення та особливостей прояву післяродових ендометритів у корів.

Об'єктом досліджень слугували клінічно хворі післяродовими ендометритами корови чорно-рябої голштинської породи віком 3–4 роки, масою тіла 550–600 кг.

Матеріал та методи дослідження. Акушерську диспансеризацію у господарстві проводили за 1–1,5 місяці до родів, в період родів та впродовж 45 днів після родів. При її проведенні враховували рівень годівлі, характер моціону, прояв передвісників родів, перебіг стадій родів, кількість випадків надання рододопомоги, клінічну оцінку органів статеві системи.

Розповсюдження післяродових ускладнень матки вивчали на 453 коровах. Діагностику ендометритів проводили з урахуванням даних, одержаних після піхвового і ректального досліджень, а також на підставі використаних первинної амбулаторної документації зооветеринарної служби господарства, річних звітів господарства з урахуванням пори року та віку самок (індивідуального номеру, лактації).

Оцінку перебігу післяродового періоду проводили за показниками стану органів статеві системи корів після їх дослідження. При цьому враховували не тільки загальний стан тварин, характер ексудату, розмір і топографію матки, але й стан яєчників, шийки матки і піхви.

Результати. Обговорення і аналіз. Катаральний післяродовий ендометрит у корів виникав на 3–4 добу після родів і характеризувався виділенням зі статевої щілини слизового ексудату. У післяродовий період катаральний ендометрит частіше є початковою стадією гнійно-катарального ендометрититу, або інших більш важких форм запалення матки [1, 3].

**Фото. 1 Виділення патологічного ексудату за катарального
ендометриту**

**Фото. 2 Виділення патологічного ексудату за катарально-гнійного
ендометриту**

Післяродовий катарально-гнійний ендометрит характеризувався порушенням скорочувальної функції матки, скупченням у її порожнині катарально-гнійного ексудату і періодичним його виділенням.

Клінічні ознаки проявлялися на 5–6-ту добу після родів у вигляді виділень з матки змінених лохий з сірувато-білим відтінком (фото.1). У деяких випадках у лохіях виділялися крихти і дрібні пластівці з карункулів. Пізніше ексудат набував слизисто-гнійного або гнійного характеру (фото. 2). Патологічний ексудат виділявся з матки при натужуванні корів та в лежачому положенні, а також при масажі матки рукою через пряму кишку.

При піхвовому дослідженні виявляли набряк та гіперемію слизової оболонки піхви і шийки матки; у просвіті піхви, особливо біля шийки матки, встановлювали наявність патологічного ексудату, що виділявся з матки, канал шийки матки був відкритим і на 1–2 пальці.

Фото. 3 Виділення патологічного ексудату за фібринозного ендометриту

Для гострого фібринозного ендометриту було характерним виділення ексудату жовто-бурого кольору з пластівцями фібрину. Загальний стан тварини, температура тіла, пульс і дихання в легких випадках захворювання залишалися в межах норми.

Для некротичного ендометриту було характерним виділення з матки червонуватого ексудату з домішкою крихкої кашкоподібної маси (фото 3).

При цьому загальний стан тварини був важким. Температура тіла підвищувалась до 40°C , пульс прискорювався до 80 уд/хв.

Матка при некротичному на відміну від легких форм ендометритів дуже болюча, не скорочується, містить ексудат і флюктує, стінки її потовщені.

Висновки.

1. В умовах Пр-АТ «Агро-Союз» Синельниківського району Дніпропетровської області післяродові ендометрити у корів найчастіше перебігали у катаральній, катарально-гнійній, фібринозній, некротичній та гнійній формах запалення.

2. Катаральний післяродовий ендометрит у корів виникав на 3–4 добу після родів і характеризувався виділенням зі статевої щілини слизового ексудату.

3. Післяродовий катарально-гнійний ендометрит проявлявся на 5–6-ту добу і характеризувався порушенням скорочувальної функції матки, скупченням у її порожнині катарально-гнійного ексудату і періодичним його виділенням.

4. Фібринозний ендометрит характеризувався задовільним загальним станом та виділенням з порожнини матки ексудату жовто-бурого кольору з пластівцями фібрину.

5. Для некротичного ендометриту було характерним пригнічення, підвищення температури тіла, прискорення пульсу, атонія й болючість матки та виділення з її порожнини червонуватого ексудату з домішкою крихкої кашкоподібної маси.

Література

1. Зверєва Г.В., Хомин С.П., Терановець В.І. та ін. Акушерська і гінекологічна диспансеризація у системі профілактики неплідності та маститів у корів // Наук. вісник нац. аграр. ун-ту. – К.: 2000. – № 22. – С. 21–23.

2. Корейба Л.В., Макєєва, Золотоноша К.М. Поширення акушерської патології у корів голштинської породи в умовах приватного акціонерного товариства «Агро-Союз» Синельниківського району Дніпропетровської області [Л.В. Корейба] // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: Збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. Х.: РВВ ХДЗВА., 2015. – Випуск 30, ч. 2 «Ветеринарні науки» – С. 78–82.

3. Рекомендації з профілактики неплідності худоби / Г.В.Зверєва, В.А. Яблонський, М.В. Косенко та інші . - К.: Наук.світ, – 2001. – 18 с.

4. Смолянінов Б.В., Паршин П.В., Кротких М.О. та ін. Причини неплідності у корів в господарствах Одеської області // Міжвід. темат. наук. збірник. – Харків, 2002. – Вип.80. – С. 551–552.

5. Тресницька В.А. Динаміка поширеності акушерської та гінекологічної патології первісток та корів в господарствах Луганської області //Збірник наукових праць БДАУ. – Біла Церква, 2006. – №41. –С. 223–229.

Abstract. Presented data regarding the spreading and special feature of clinical signs of postnatal endometritis in cows.

In cows during the puerperal period recorded acute serous major forms of endometritis: acute catarrhal, purulent-catarrhal, fibrinosa, necrosa purulent, putrefactive, with the duration of the course up to 14 days.

Key words: cows, puerperal period, acute catarrhal, purulent-catarrhal, fibrinosa, necrosa purulent, putrefactive endometritis puerperal.

References:

1. Zvyeryeva H.V. (2000). Akushers'ka i hinekolohichna dyspanseryzatsiya u systemi profilaktyky neplidnosti ta mastytiv u koriv [Obstetric and gynecological clinic in the system of prevention of infertility and mastitis in cows] in *Naukovyy visnyk natsional'noho ahrarnoho universytetu* [Scientific herald of the National Agrarian University], issue 22, pp. 21-23

2. Koreyba L.V. (2015). Poshyrennya akushers'koyi patolohiyi u koriv holshtyns'koyi porody v umovakh pryvatnoho aktsionernoho tovarystva «Aghro-Soyuz» Synel'nykivs'koho rayonu Dnipropetrovs'koyi oblasti [Distribution of obstetric pathology in cows of Holstein breed in the conditions of the private joint-stock company "Agro-Soyuz" of Sinelnikovsky district of the Dnipropetrovsk region] in *Problemy zooinzheneryi ta veterynarnoyi medytsyny: Zbirnyk naukovykh prats' Kharkivs'koyi derzhavnoyi zooveterynarnoyi akademiyi* [Collection of scientific works of the Kharkov State Veterinary Academy], issue 30, vol. 2, pp. 78-82

3. Zvyeryeva H.V. (2001). Rekomendatsiyi z profilaktyky neplidnosti khudoby [Recommendations for the prevention of infertility of livestock] in *Naukovyy svit* [Science World], p. 18
4. Smolyaninov B.V. (2002). Prychyny neplidnosti u koriv v gospodarstvakh Odes'koyi oblasti [Causes of infertility in cows in farms of the Odessa region] in *Mizhvidomchyy tematychnyy naukovyy zbirnyk* [Inter-departmental thematic sciences collection], issue 80, pp. 551-552
5. Tresnyts'ka V.A. (2006). Dynamika poshyrenosti akushers'koyi ta hinekologichnoyi patolohiyi pervistok ta koriv v gospodarstvakh Luhans'koyi oblasti [Dynamics of prevalence of obstetric and gynecological pathology of primates and cows in farms of Luhansk oblast] in *Zbirnyk naukovykh prats' BDAU* [Collection of scientific works of BDAU], issue 41, pp. 223-229